

Załącznik 1

Procedura postępowania w przypadku znalezisk archeologicznych

do Ram Zarządzania Środowiskowego i Społecznego (RZŚS) – “Projekt budowania odporności na zmiany klimatu w gospodarce wodnej”

Niniejsza procedura ma zastosowanie w przypadku odkrycia podczas prac budowlanych lub ziemnych, stanowiska, zasobu lub obiektu, co do którego istnieje podejrzenie, że jest zabytkiem (w tym stanowiskiem archeologicznym) zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (dalej jako u.o.z.) oraz Standardem Środowiskowym i Społecznym nr 8 (ESS8) Banku Światowego. Ochronie podlegają również znaleziska, które nie zostały wcześniej wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków. Procedura obejmuje również elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego istotne dla społeczności lokalnej, jeśli zostaną one zidentyfikowane podczas prac – w takich przypadkach Wykonawca i JRP postępują zgodnie z zasadami PZI.

Niniejsza procedura ma zastosowanie do wszystkich robót ziemnych w ramach każdego zadania, niezależnie od kategorii ryzyka, jako obowiązkowy element PZŚS. Nie zastępuje ona przedinwestycyjnych badań i ocen dziedzictwa kulturowego (ESIA/KIP). Służy ona jako zabezpieczenie na wypadek przypadkowych znalezisk.

1. Etapy procedury

Krok	Działanie i podstawa prawna	Odpowiedzialność	Termin
1	Natychmiastowe wstrzymanie prac, które mogłyby spowodować uszkodzenie lub zniszczenie odkrytego obiektu; zabezpieczenie obiektu i miejsca odkrycia przy użyciu dostępnych środków, bez przemieszczania ani czyszczenia terenu (art. 32 ust. 1 u.o.z.).	Wykonawca	Niezwłocznie
2	Powiadomienie kierownika budowy → Inżyniera → JRP. Jednocześnie powiadomienie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (WKZ), a jeśli nie jest to możliwe, sołtysa/burmistrza/prezydenta miasta (art. 32 ust. 1 pkt 3 u.o.z.).	Wykonawca / Inżynier Kontraktu / JRP	Niezwłocznie
3	W przypadku zgłoszenia do sołtysa należy przekazać zawiadomienie do WKZ.	Sołtys / wójt / prezydent miasta	Nie później niż 3 dni (art. 32 ust. 2 u.o.z.)
4	Kontrola terenu przez WKZ i podjęcie decyzji: (a) kontynuacja prac – jeśli nie jest to zabytek; (b) kontynuacja prac – jeśli jest to zabytek, ale prace nie spowodują jego uszkodzenia; (c) dalsze wstrzymanie prac i badania archeologiczne na koszt podmiotu finansującego prace.	WKZ	Kontrola w ciągu 5 dni (art. 32 ust. 3–5 u.o.z.)
5	Jeżeli zlecono badania archeologiczne – należy je przeprowadzić i sfinansować (art. 32 ust. 5 pkt 3 u.o.z.). Po zakończeniu badań WKZ wydaje decyzję zezwalającą na wznowienie prac – prace można rozpocząć dopiero po wydaniu tej decyzji.	Wykonawca (finansujący) / doświadczony archeolog / WKZ	Zawieszenie ≤ 1 miesiąc; w przypadku zabytku o wyjątkowej wartości – ≤ 6 miesięcy (art. 32 ust. 6–8 u.o.z.)
6	Dokumentacja fotograficzna, współrzędne GPS oraz opis znaleziska przed przekazaniem. Zabytki archeologiczne stanowią własność Skarbu Państwa (art. 35 u.o.z.); w przypadku pozostałych obiektów – zgodnie z art. 189 k.c. (art. 32 ust. 9 u.o.z.).	Wykonawca / JRP	Przed przekazaniem do WKZ
7	Wpis do miesięcznego raportu środowiskowego i społecznego. Niezależnie od „poważnych zdarzeń” zdefiniowanych w RPZŚ (który nie obejmuje wyraźnie znalezisk dziedzictwa kulturowego), JRP ma obowiązek zgłaszać Bankowi Światowemu za pośrednictwem BKP każdego z poniższych zdarzeń: wstrzymanie prac w celu przeprowadzenia badań archeologicznych, odkrycie znaleziska o wyjątkowej wartości lub odkrycie szczątków ludzkich.	JRP / BKP	48 godzin od momentu otrzymania informacji

2. Postanowienia dodatkowe

- Wykonawca przeprowadzi szkolenie dla całego personelu zaangażowanego w prace ziemne (w tym podwykonawców) w zakresie rozpoznawania przypadkowych znalezisk oraz niniejszej Procedury, przed rozpoczęciem prac, a następnie co najmniej raz w roku. Udział w szkoleniu należy odnotować w dokumentacji BHP/środowiskowej i uwzględnić w miesięcznym raporcie środowiskowym i społecznym.
- W przypadku projektów realizowanych na podstawie decyzji PNRI należy również uwzględnić opinię WKZ dołączoną do wniosku do PNRI.
- Odkrycie szczątków ludzkich: prace należy zawiesić do czasu zakończenia działań przez policję/prokuraturę oraz wydania przez WKZ zezwolenia na wznowienie prac. JRP i Wykonawca powinni postępować w tej sytuacji z godnością, uwzględniając wrażliwość kulturową i religijną oraz, w razie potrzeby, konsultując się z lokalną społecznością za pośrednictwem PZI i MRS projektu.
- Do czasu zabezpieczenia znaleziska przez właściwe organy, JRP i Wykonawca nie ujawniają publicznie jego dokładnej lokalizacji ani danych identyfikacyjnych, aby zapobiec nielegalnej eksploracji, kradzieży lub zniszczeniu znaleziska. Komunikacja ze społecznością lokalną prowadzona zgodnie z PZI i MRS ogranicza się wyłącznie do informacji o samym fakcie odkrycia i czasowym wstrzymaniu prac. Znajdź się za mające wyjątkowe znaczenie, jeżeli spełniona jest co najmniej jedna z poniższych przesłanek: (i) właściwy organ ochrony zabytków zakwalifikuje je jako obiekt o szczególnej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej; (ii) obejmuje ono szczątki ludzkie, (iii) szacowany czas trwania badań archeologicznych przekracza jeden miesiąc. W każdym z powyższych przypadków JRP w terminie 48 godzin od powzięcia informacji zawiadamia Bank Światowy oraz ustala z nim konieczność opracowania lub aktualizacji Planu Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym (CHMP).